

VIATGE A L'ENTRANYA TXETXENA

El novel·lista es reconverteix en periodista per mostrar-nos els horrors de la nova Txetxènia i l'empobriment dels drets de la dona per la islamització

Text: **Sebastià Bennasar**
ballaruga@hotmail.com

“I qui pot saber-ne res de la realitat? La realitat són dues bales al cap”. La brutal frase que acabau de llegir pertany a Jonathan Littell, el famós escriptor autor de *Les benignes*, una novel·la que es va convertir en un èxit literari arreu del món l'any 2007 i que li va valdre el premi Goncourt. Però la gràcia és que la frase no pertany a una novel·la, sinó a una prosa de no-ficció del tot brutal: *Txetxènia, any III*.

En aquest llibre reportatge sobre la república caucàsica, Littell ens mostra com la corrupció i la islamització han fet estralls en un territori en constant pugna entre Rússia i l'Islam. No n'hi ha per a menys. El Caucas ha estat un dels llocs de trobada de les

ansies imperials russes i de l'expansió islàmica des de fa, com a mínim, dos segles llargs. Hi ha una bona tradició literària -russa- que ho demostra: des de Lermontov fins a Puixkin passant per Dostoievski, per citar-ne alguns dels clàssics, i arribant fins als nostres dies, amb l'obra periodística brutal d'Anna Politovskaia. I en molts dels casos hi havia una admiració per part dels russos cap als seus enemics caucàsics, dels quals sempre es lloa la ferocitat.

Doncs bé, es pot considerar que és just després de la Segona Guerra Mundial quan la contrada queda definitivament subjugada als poders russos -en aquells moments soviètics-, quan precisament un caucasià com Stalin decideix russificar a marxes forçades la zona amb desplaçaments de població brutals cap a Sibèria. Acabada l'aventura soviètica, hi ha hagut el joc constant entre la independència i la pertinença a Rússia, i Txetxènia és el territori que n'ha pagat les pitjors conseqüències,

tot i que en cada elecció a la zona es veu que l'ombra de Rússia és allargada i les pugnes electorals es dirimeixen entre nacionalistes i prorussos.

Jonathan Littell va ser a Txetxènia com a voluntari el 1996 i en plena guerra, entre el 1999 i el 2001. En aquest llibre torna a la contrada per veure com s'ha desenvolupat la recuperació gràcies a la pujada al poder del règim

quasi dictatorial de Kadírov fill, l'home fort de Putin a Txetxènia, però que en alguns casos fins i tot ha escapat del control de l'exagent de la KGB que va regir els dissenys de Rússia i que encara ho fa a l'ombra.

Littell ens mostra en aquest text com aquesta reconstrucció del territori continua, anant acompanyada de desaparicions, tortures i amenaces a tothom que gosi oposar-se al règim de Kadírov. Tortures que en algunes ocasions executa ell mateix, segons deixa entreveure Littell en aquest document estremidor. En aquesta ocasió el novel·lista es reconverteix en periodista per mostrar-nos els horrors de la nova Txetxènia i com aquesta nova situació ha duit un empobriment constant dels drets de la dona per la progressiva islamització de la societat txetxena, la supremacia política de la qual es dirimeix ara entre els moderats (al govern) i els radicals (al bosc). Sigui com sigui, l'aplicació de la xaria i del règim dictatorial han convertit Txetxènia en un lloc on

la llibertat se salda amb dues bales al cap.

La prosa de Littell hi flueix amb intensitat i no es descarta d'oferir-nos petits detalls, descripcions molt ben intencionades que ens mostren fins a quin punt el miracle de la pacificació d'aquesta zona caucàsica no és més que això, un miratge. El llibre, editat per Quaderns Crema, ve a confirmar la teoria que en els darrers anys el bon periodisme ultrapassa les pàgines dels diaris per plasmar-se cada vegada més en volums que ens aporten una extensió que els formats tradicionals no permeten. I Littell es mou a la perfecció en les exigències del gènere. Benvinguts, doncs, a aquest descens als horrors txetxens.

Txetxènia, any III

Jonathan Littell
Traducció de Pau Joan Hernández

Quaderns Crema, Barcelona, 2010
124 Pàgs. / 16 €

PER LLEGIR SENSE APAGAR LA TELE

Text: **Pere Perelló**
pereperelloster@gmail.com

¿Què tenen en comú Lady Di, Paco Porrás, Sigmund Freud, Belén Esteban i Anna Ahkmatova? Idò que totes elles i ells naveguen entre el rítmic vaivé de les ones d'aquesta marrada de mots i lucidesa que Dolors Miquel ha vessat sobre les planes de *La dona que mirava la tele*.

En monòleg amb Maria Callas, metàfora desencarnada de l'art esdevingut mercaderia, fetitxe, brossa mediàtica a les narcòtiques escombraries d'un cervell col·lectiu ensinistrat, des de les tàvegues del poder, per a la letargia i el consum acrític, l'autora de *Missa Pagesa* -un dels llibres més interessants dels darrers anys- confessa totes les contradiccions,

El llibre és tan captivador que te'l pots llegir, a la sobretaula, amb la tele encesa a tot volum i ni te'n adones -de la tele

afeccions i dislocacions a què ens sotmeten, a totes i a tots, sense excepció, els monopolis de la informació.

Contra el poder oficial o no i les oligarquies de la intel·ligència, contra els poders, en definitiva: “la dona”, víctima *pre, trans* i *post* històrica d'un ordre patriarcal -el poder- que es resisteix a desistir, “que mirava la tele”: així has d'estimar, fer dissabte, riure, patir, vestir-te, despollar-te, besar o fingir l'orgasme. Contra la hipocresia del tan inactual intel·lectual: que si sí el futbol, que si no, que si jo no mir aquestes coses que tanmateix sí mir. Tot plegat amb la certesa que tot és cultura: des del futur interpretat en els plec d'una col de Brusel·les al poema escrit a les portes d'una presó siberiana; que tot ens parla i ens delata una realitat que ens hem avesat a percebre a través de les ulleres de cul de tassó de la petita pantalla; una realitat que, en definitiva, hem

d'aprendre a desxifrar.

Com no podia ser d'altra manera, la textura narrativa del poema s'acosta a la cinètica de les lisèrgiques odisses dels *beat-nicks*. Dolors Miquel escriu amb les venes i les narius saturades de corpuscles catòdics; pàgina rere pàgina, hom gairebé pot repassar la graella televisiva i la faràndula rosa dels últims anys, amb tota la seva fauna endèmica: *friquis*, presentadors, milionaris, folkloriques, cantants, toreros, polítics corruptes, etcètera; però també poetes, escriptors, músics i artistes visuals que potser hem d'interpretar com els seus referents més propis, el seu ancoratge alliberador, davant l'escomesa de la cultura del mercat -o del mercat de la cultura.

Per a completar-ho, un imprescindible glossari de noms que, a manera d'enciclopèdia personal, i de la qual de ben segur hi tenen més a aprendre els “intel·lectu-

als” que no pas la resta dels mortals, desdibuixa les jeràrquiques fronteres de la *C/cultura*. I és que, al cap i a la fi, decidir el que és digne o no de constar en una enciclopèdia és una qüestió política i no gens innocent.

Obra necessària, i molt més en aquests *wikitemps* en què comencem a aprendre que altres

societats del coneixement i d'intercardinació intra i interpersonal són possibles més enllà de l'espectacle dels monopolis de la informació i de les oligarquies de la pedanteria.

No deixa de semblar-me curiós que, igual que la darrera escriptura de Miquel Bauçà -que no per casualitat es troba ben present al rerefons de la mirada de *La dona que mirava la tele*-, aquest llibre surti a la col·lecció de narrativa d'Empúries. Serà que això dels gèneres es mesura ara pel gruix del conjunt i/o per la llargària dels renglons?

Ah, i per cert, el llibre és tan captivador que te'l pots llegir, a la sobretaula, amb la tele encesa a tot volum i ni te'n adones -de la tele.

La dona que mirava la tele

Dolors Miquel
Editorial Empúries, Barcelona, 2010
191 Pàgs. / 18 €